

Amseroedd Aros rhwng Atgyfeirio a Thriniaeth yn y Gwasanaeth Iechyd Gwladol

Gorffennaf 2015

Cyflwyniad

Mae'r papur briffio hwn yn darparu gwybodaeth am berfformiad Byrddau Iechyd Lleol yn ôl targedau amser Llywodraeth Cymru ynghylch aros am driniaeth yn y Gwasanaeth Iechyd Gwladol. Caiff y rhan fwyaf o amseroedd aros y GIG yng Nghymru eu mesur yn ôl yr amser rhwng atgyfeirio a thriniaeth, ond mae nifer o eithriadau.¹ **Y cyfnod rhwng atgyfeirio a thriniaeth yw'r amser rhwng yr atgyfeiriad gan Feddyg Teulu neu ymarferydd meddygol arall a phan fydd y claf yn cyrraedd yr ysbyty i gael triniaeth.**²

Nod targedau presennol Llywodraeth Cymru ar gyfer aros rhwng atgyfeirio a thriniaeth yn y GIG yw sicrhau:

- **bod o leiaf 95 y cant o gleifion sy'n aros i ddechrau triniaeth yn aros llai na 26 wythnos rhwng yr atgyfeirio a'r driniaeth.**
- **bod yn rhaid i 100 y cant o'r cleifion nad ydynt wedi cael triniaeth o fewn 26 wythnos gael triniaeth o fewn 36 wythnos**

¹ Mae'r targedau hyn yn berthnasol i'r mwyafrif o atgyfeiriadau am driniaeth yn ysbytai'r GIG; fodd bynnag, mae nifer o eithriadau. Yn ychwanegol at hyn, mae i gyflyrau fel canser eu targedau penodol eu hunain, ac felly nid ydynt wedi'u cynnwys yn y targedau cyffredinol. Mae rhagor o wybodaeth am dargedau atgyfeirio a thriniaeth ar gael yn nogfen Llywodraeth Cymru, **Amseroedd Aros am Wasanaethau'r GIG: Cwestiynau cyffredin**, (Saesneg yn unig) 9 Mehefin 2011 [fel ar 9 Gorffennaf 2015]

² Llywodraeth Cymru, **Amseroedd Atgyfeiriad am Driniaeth, Mai 2015** (Saesneg yn unig), 9 Gorffennaf 2015 [fel ar 9 Gorffennaf 2015]

Bydd Llywodraeth Cymru yn mesur cynnydd yn ôl y targedau hyn bob mis, a'r ffigurau a ddefnyddir **yw'r ffigurau ar gyfer cleifion sy'n aros i ddechrau triniaeth ar ddiwedd y mis**. Cyhoeddir ffigurau ar wahân ar gyfer cleifion sy'n cael triniaeth yn ystod pob mis,³ ond gan nad yw'r targedau'n cynnwys y cleifion hyn nid ydynt wedi'u cynnwys yn y datganiad hwn.

Mae'r ffigurau ar gyfer y Byrddau Iechyd Lleol a gyhoeddir yma yn cyfeirio at y cleifion a gafodd eu trin gan bob Bwrdd Iechyd Lleol, yn hytrach na'r Bwrdd Iechyd Lleol y maent yn byw ynddo.

Amseroedd aros rhwng Atgyfeirio a Thriniaeth yn y GIG ym mis Mai 2015

Dengys tabl 1 a ffigurau 1 a 2 y perfformiad yn ôl y targedau amser o 26 wythnos a 36 wythnos i aros rhwng atgyfeirio a thriniaeth ar gyfer pob Bwrdd Iechyd Lleol, ac ar gyfer Cymru gyfan, gan ddefnyddio'r ffigurau diweddaraf, a gyhoeddwyd ym mis Mai 2015.⁴ Mae tabl 1 a ffigurau 1 a 2 yn cynnwys y wybodaeth a ganlyn:

- Ym mis Mai 2015, ni chyrraeddwyd y targed o 26 wythnos nac o 36 wythnos ar sail Cymru gyfan.
- Cyrhaeddodd **Bwrdd Iechyd Lleol Powys** y targedau amseroedd aros o 26 wythnos ac 36 wythnos rhwng atgyfeirio a thriniaeth ym mis Mai 2015.
- **Bwrdd Iechyd Hywel Dda** oedd y bwrdd iechyd lleol â'r perfformiad gwaethaf o ran cyrraedd y targed o 26 wythnos a'r targed 36 wythnos.

³ Ibid

⁴ Ibid

Tabl 1: Perfformiad yn ôl targedau amser aros ar ddiwedd mis Mai 2015 (a), (c)

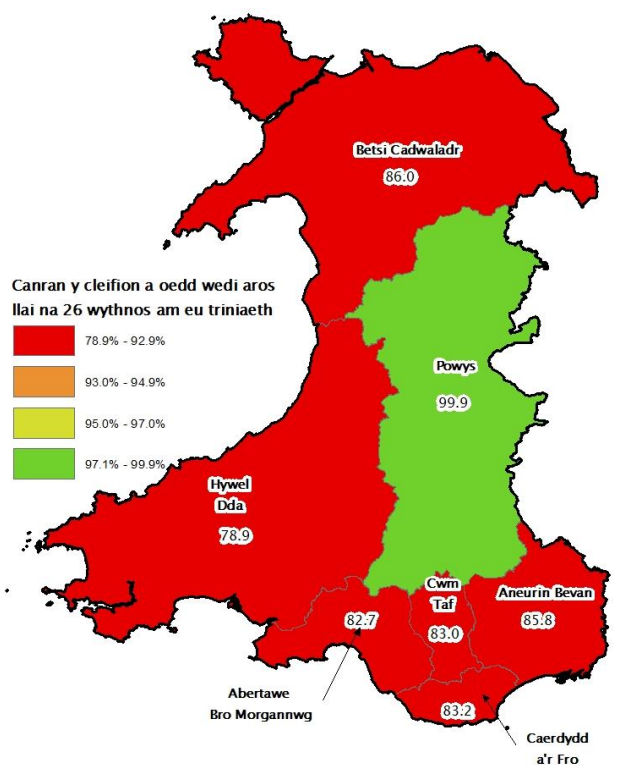
Bwrdd Iechyd Lleol	O dan 26 wythnos		O dan 36 wythnos (b)		Dros 36 wythnos	Cyfanswm nifer y cleifion sy'n aros am driniaeth
	Nifer y cleifion sy'n aros	Canran yr holl gleifion sy'n aros	Nifer y cleifion sy'n aros	Canran yr holl gleifion sy'n aros	Nifer y cleifion sy'n aros	
Abertawe Bro Morgannwg	65,389	82.7	72,680	91.9	6,427	79,107
Aneurin Bevan	68,965	85.8	77,092	95.9	3,313	80,405
Betsi Cadwaladr	74,389	86.0	82,394	95.3	4,070	86,464
Caerdydd a'r Fro	69,752	83.2	79,764	95.2	4,053	83,817
Cwm Taf	33,455	83.0	38,398	95.2	1,927	40,325
Hywel Dda	46,904	78.9	53,683	90.4	5,729	59,412
Powys	5,484	99.9	5,490	100.0	.	5,490
Cymru	364,338	83.8	409,501	94.1	25,519	435,020

Ffynhonnell: Cyfrifiadau'r Gwasanaeth Ymchwil a seiliwyd ar Ystadegau Cymru, **Cleifion sy'n aros am driniaeth yn ôl y mis diwethaf, bwrdd iechyd lleol a'r wythnosau aros** (Saesneg yn unig)

Nodiadau:

- (a) Mae hyn yn cynnwys cleifion sy'n aros am driniaeth ar gyfer y galon. Caiff yr amser aros rhwng atgyfeirio a thriniaeth ar gyfer y galon ei ddiffinio'n wahanol i'r amser aros rhwng atgyfeirio a thriniaeth yn gyffredinol; gweler **Adroddiad Ansawdd Amser am Atgyfeiriad at Driniaeth** (Saesneg yn unig) i gael rhagor o fanylion.
- (b) Mae'r ffigurau ar gyfer cleifion sy'n aros hyd at 36 wythnos am driniaeth yn cynnwys y cleifion hynny sy'n aros hyd at 26 wythnos a rhwng 26 a 36 wythnos am driniaeth.
- (c) Cyrhaeddodd y gwerthoedd yn y blychau porffor y targed amser aros rhwng atgyfeirio a thriniaeth ym mis Mai 2015.

Ffigur 1: Canran y cleifion a oedd wedi aros llai na 26 wythnos am eu triniaeth ddiwedd mis Mai 2015

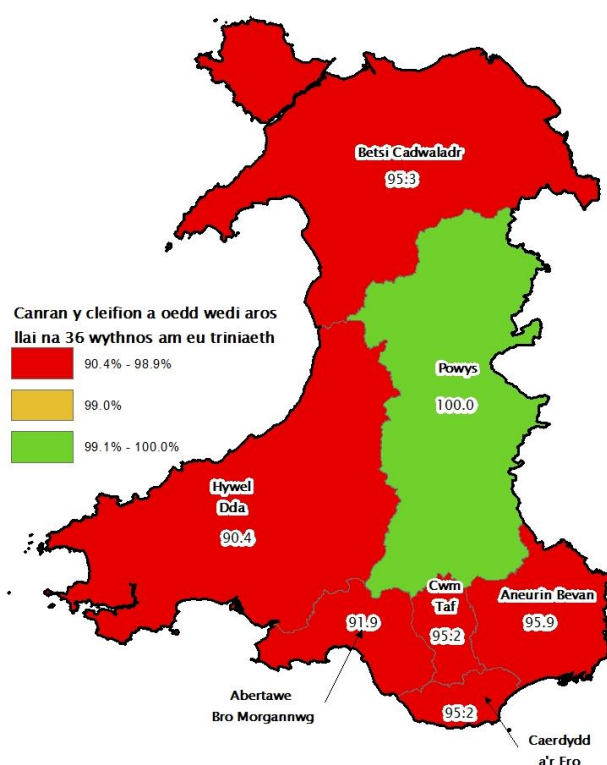

© Hawlfraint y Coron a hawlliau cronfa ddata 2015. Arolwg Ordans 100047295.

Ffynhonnell: Stats Cymru

Yn cynnwys data Arolwg Ordans.

Ffigur 2: Canran y cleifion a oedd wedi aros llai na 36 wythnos am eu triniaeth ddiwedd mis Mai 2015

© Hawlfraint y Coron a hawlliau cronfa ddata 2015. Arolwg Ordans 100047295.

Ffynhonnell: Stats Cymru

Yn cynnwys data Arolwg Ordans.

Perfformiad yn ôl y targedau amser aros rhwng atgyfeirio a thriniaeth ers mis Mai 2014

Mae Tabl 2 a ffigur 3 yn canolbwyntio ar y perfformiad, yn ôl y targedau amser aros rhwng atgyfeirio a thriniaeth, ar sail Cymru gyfan ers mis Mai 2014.⁵

Mae modd gweld yn nhabl 2 a ffigur 3:

- **Nad yw'r naill darged na'r llall wedi'u cyrraedd yn ystod unrhyw fis** ar lefel Cymru gyfan rhwng mis Mai 2014 a mis Mai 2015.
- Ym mis Mai 2015, roedd canran y cleifion a fu'n aros llai na 26 wythnos am driniaeth 1.1 pwynt canran yn is nag yr oedd ym mis Ebrill, sef yr isaf ers dechrau cynhyrchu ffigurau yn y fformat presennol ym mis Medi 2011.
- Ym mis Mai 2015, roedd canran y cleifion a fu'n aros llai na 36 wythnos am driniaeth 0.6 pwynt canran yn is nag yr oedd ym mis Ebrill, a'r isaf ers dechrau cynhyrchu ffigurau yn y fformat presennol ym mis Medi 2011.
- Roedd nifer y cleifion a fu'n aros yn hwy na 36 wythnos am driniaeth 10,000 yn fwy nag yr oedd ym mis Mai 2014. Roedd y mwyaf ers dechrau cynhyrchu ffigurau yn y fformat presennol ym mis Medi 2011.
- Roedd nifer y bobl yn aros am driniaeth ddiwedd mis Mai 2015 dros 4,500 yn fwy nag ym mis Mai 2014.⁶

Tabl 2: Perfformiad yn ôl y targedau amser aros, ar sail Cymru gyfan, rhwng mis Mai 2014 a mis Mai 2015 (a), (b)

Dyddiad	O dan 26 wythnos		O dan 36 wythnos (b)		Dros 36 wythnos	Cyfanswm nifer y cleifion sy'n aros am driniaeth
	Nifer y cleifion sy'n aros	Canran yr holl gleifion sy'n aros	Nifer y cleifion sy'n aros	Canran yr holl gleifion sy'n aros	Nifer y cleifion sy'n aros	
Mai 2014	371,205	86.3	414,864	96.4	15,498	430,362
Mehefin 2014	379,870	87.3	418,716	96.2	16,400	435,116
Gorffennaf 2014	378,301	87.2	416,090	95.9	17,649	433,739
Awst 2014	377,013	86.0	418,440	95.4	20,151	438,591
Medi 2014	371,137	85.7	414,059	95.7	18,810	432,869
Hydref 2014	371,960	86.2	411,718	95.4	19,785	431,503
Tachwedd 2014	365,859	86.3	404,032	95.4	19,679	423,711
Rhagfyr 2014	357,848	85.1	399,259	95.0	21,226	420,485
Ionawr 2015	349,674	84.3	391,101	94.3	23,521	414,622
Chwefror 2015	354,687	85.3	392,499	94.4	23,238	415,737
Mawrth 2015	360,496	86.2	399,444	95.5	18,938	418,382
Ebrill 2015	364,092	84.9	406,166	94.7	22,753	428,919
Mai 2015	364,338	83.8	409,501	94.1	25,519	435,020

Ffynhonnell: Cyfrifiadau'r Gwasanaeth Ymchwil a seiliwyd ar ddogfen Ystadegau Cymru, **Cleifion sy'n aros am driniaeth yn ôl y misoedd ac wythnosau wedi'u grwpio** (Saesneg yn unig)

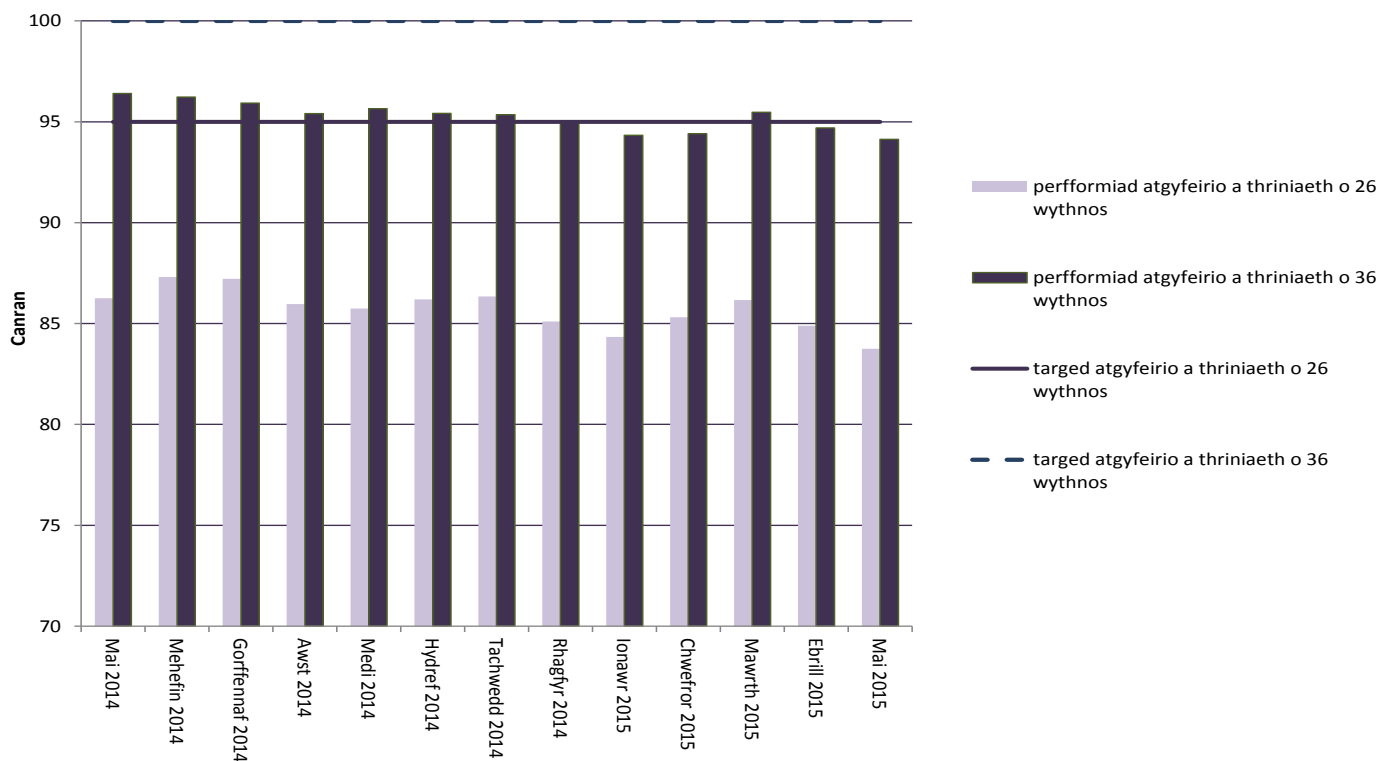
Nodiadau:

- Mae hyn yn cynnwys cleifion sy'n aros am driniaeth ar gyfer y galon. Caiff yr amser rhwng atgyfeirio a thriniaeth ar gyfer y galon ei ddiffinio'n wahanol i'r amser rhwng atgyfeirio a thriniaeth yn gyffredinol; gweler **Adroddiad Ansawdd Amser rhwng Atgyfeirio a Thriniaeth** (Saesneg yn unig) i gael rhagor o fanylion.
- Mae'r ffigurau ar gyfer cleifion sy'n aros hyd at 36 wythnos am driniaeth yn cynnwys y cleifion sy'n aros hyd at 26 wythnos ac sy'n aros rhwng 26 a 36 wythnos am driniaeth.

⁵ Llywodraeth Cymru, Stats Cymru, **Cleifion sy'n aros am driniaeth yn ôl y misoedd ac wythnosau wedi'u grwpio** (Saesneg yn unig) [fel ar 9 Gorffennaf 2015]

⁶ Ibid

Ffigur 3: Canran y cleifion a oedd wedi aros llai na 26 wythnos a 36 wythnos ar ddiwedd y mis rhwng mis Mai 2014 a mis Mai 2015

Ffynhonnell: Cyfrifiadau'r Gwasanaeth Ymchwil a seiliwyd ar ddogfen Ystadegau Cymru, **Cleifion sy'n aros am driniaeth yn ôl y misoedd ac wythnosau wedi'u grwpio** (Saesneg yn unig)

Nodiadau – Gweler y nodiadau ar gyfer Tabl 2.

Arbenigedd trawma ac orthopedeg

Er bod **targedau amseroedd aros yn cael eu defnyddio i fesur perfformiad ar draws pob arbenigedd, mae'n ddefnyddiol** gweld cyfraniad arbenigeddau unigol tuag at y perfformiad.

Mewn datganiad ysgrifenedig ym mis Mawrth 2011, nododd y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol ar y pryd pa mor anodd yr oedd i gyrraedd y targedau amser aros, a hynny yn sgil y pwysau yn y gwasanaethau orthopedeg o ganlyniad i ragor o atgyfeirio gan feddygon teulu.⁷

Ar ôl cael dyraniadau cyllid ychwanegol ar gyfer triniaethau orthopedig yn 2011-12 a 2012-13, mae

⁷ Llywodraeth Cymru, Edwina Hart (Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol) **Y diweddraf ar Amseroedd Aros a Gwasanaethau Orthopedig**, Datganiad Ysgrifenedig y Cabinet, 10 Mawrth 2011 [fel ar 9 Gorffennaf 2015]

Llywodraeth Cymru wedi dweud y bydd £16.6 miliwn yn cael ei ddyrannu mewn cyllid blynyddol rheolaidd o 2013-14 er mwyn cynnal gwelliannau yn yr amseroedd amser am driniaeth orthopedeg.⁸

Yn ei adroddiad a gyhoeddwyd ym mis Mai 2015, **Adolygiad o Wasanaethau Orthopedeg**, daeth Archwilydd Cyffredinol Cymru i'r casgliad, er bod gwasanaethau orthopedeg wedi dod yn fwy effeithiol yn ystod y deng mlynedd ddiwethaf, nid yw'r GIG yng Nghymru mewn sefyllfa i ateb y galw am y gwasanaethau yn y dyfodol. Mae hyn oherwydd bu'r ffocws ar sicrhau bod amseroedd aros yn cael eu lleihau ar unwaith, fodd bynnag, mae llai o sylw wedi'i roi ar ddatblygu atebion mwy cynaliadwy, hirdymor i ateb y galw.

⁸ Llywodraeth Cymru, **Cyllideb Ddrafft 2013-14: Cyllideb Twf a Swyddi**, tudalen 38, Hydref 2012 [fel ar 9 Gorffennaf 2015]

Dengys Tabl 3 y ffigurau diweddaraf ar gyfer yr arbenigedd trawma ac orthopedeg, ddiwedd mis Mai 2015.

Tabl 3: Amseroedd aros ar gyfer yr arbenigedd trawma ac orthopedeg ddiwedd mis Mai 2015, (a), (b)

	O dan 26 wythnos		O dan 36 wythnos (a)		Cyfanswm nifer y cleifion sy'n aros am driniaeth
	Nifer y cleifion sy'n aros	Canran y cleifion sy'n aros	Nifer y cleifion sy'n aros	Canran yr holl gleifion sy'n aros	
Bwrdd Iechyd Lleol					
Abertawe Bro Morgannwg	6,852	64.9	8,520	80.7	10,559
Aneurin Bevan	10,497	73.5	12,462	87.2	14,289
Betsi Cadwaladr	9,081	68.6	11,301	85.4	13,239
Caerdydd a'r Fro	8,437	79.1	10,312	96.7	10,668
Cwm Taf	4,072	77.8	4,928	94.1	5,237
Hywel Dda	5,293	67.8	6,432	82.4	7,808
Powys	435	100.0	435	100.0	435
Cymru	44,667	71.8	54,390	87.4	62,235

Ffynhonnell: Cyfrifiadau'r Gwasanaeth Ymchwil a seiliwyd ar Ystadegau Cymru, **Cleifion sy'n aros am driniaeth yn ôl y mis diwethaf, bwrdd iechyd lleol a'r wythnosau aros** (Saesneg yn unig)

Nodiadau:

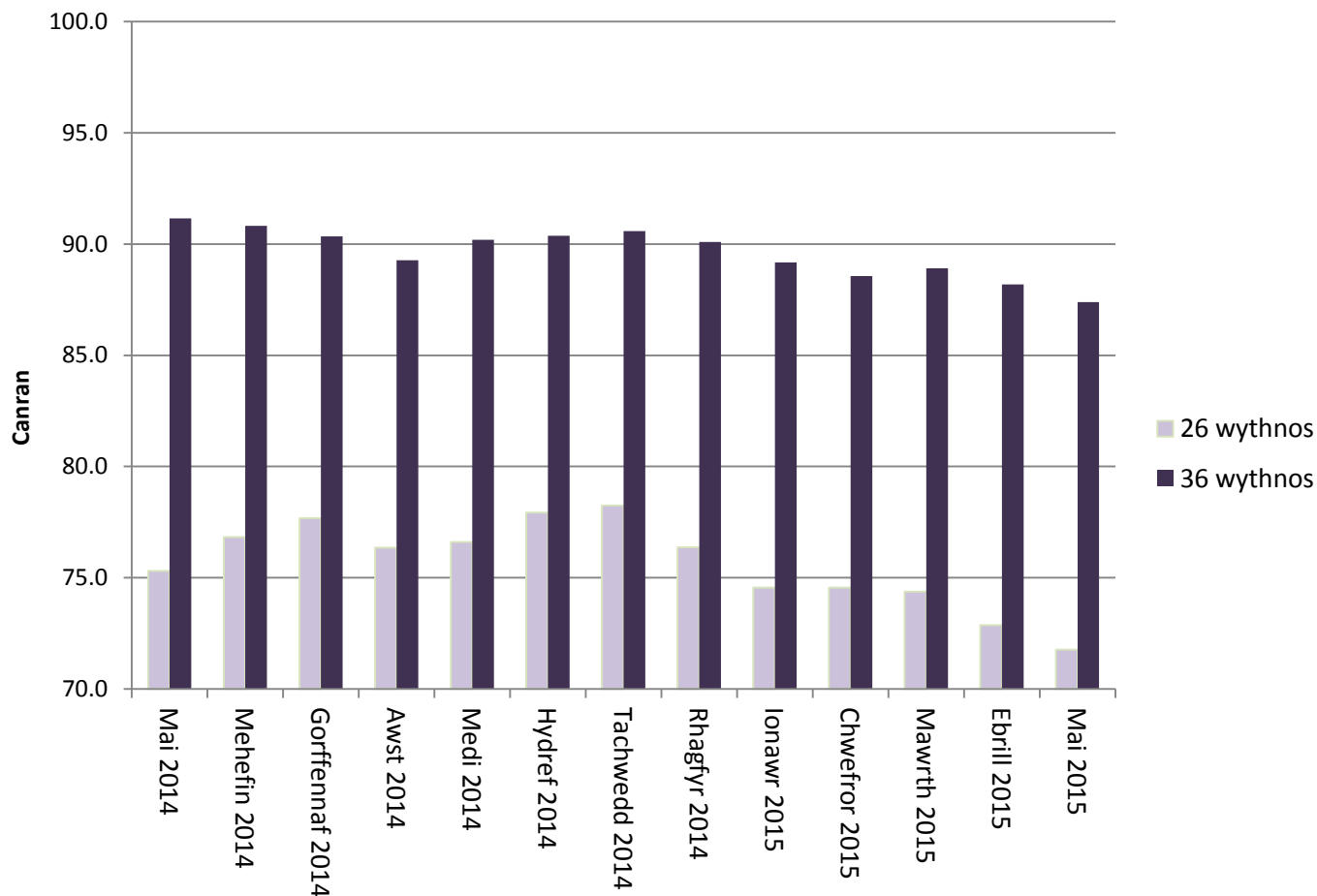
- (a) Mae'r ffigurau ar gyfer cleifion sy'n aros hyd at 36 wythnos am driniaeth yn cynnwys y cleifion sy'n aros hyd at 26 wythnos a rhwng 26 a 36 wythnos am driniaeth.
- (b) Dengys y gwerthoedd yn y blychau porffor lefel perfformiad sy'n cyfateb i'r lefel angenrheidiol i gyrraedd y targedau amser aros cyffredinol ym mis Mai 2015 neu'n uwch na hynny.

Ym mis Mai 2015:

- **Ym Mwrdd Iechyd Lleol Addysgu Powys** roedd pob claf yn aros llai na 26 wythnos. Ym mhob Bwrdd Iechyd Lleol arall, roedd llai na 80 y cant o gleifion wedi bod yn aros llai na 26 wythnos am driniaeth.
- **Ym Mwrdd Iechyd Lleol Addysgu Powys**, roedd yr holl gleifion wedi bod yn aros llai na 36 wythnos am driniaeth. Ym mhob Bwrdd Iechyd Lleol arall bu llai na 97 y cant o gleifion yn aros llai na 36 wythnos am driniaeth.
- Y Bwrdd Iechyd Lleol a oedd â'r ganran isaf o gleifion yn aros o dan 26 a 36 wythnos oedd **Bwrdd Iechyd Prifysgol Abertawe Bro Morgannwg**.

Gwelir cymhariaeth yn Ffigur 4 rhwng canran y cleifion sy'n aros llai na 26 wythnos a 36 wythnos am driniaeth yn yr arbenigedd trawma ac orthopedeg yn ystod y misoedd rhwng mis Mai 2014 a mis Mai 2015.

Ffigur 4: Canran y cleifion a oedd wedi aros llai na 26 wythnos a 36 wythnos am driniaeth yn yr arbenigedd trawma ac orthopedeg, rhwng mis Mai 2014 a mis Mai 2015

Ffynhonnell: Cyfrifiadau'r Gwasanaeth Ymchwil a Seiliwyd ar Ystadegau Cymru, **Cleifion sy'n aros am driniaeth yn ôl y misoedd ac wythnosau wedi'u grwpio** (Saesneg yn unig)

- Ar gyfer pob mis ers mis Mai 2014, bu canran y cleifion sy'n aros llai na 26 wythnos am driniaeth yn **llawer is na'r lefel angenrheidiol i gyrraedd y targed ar draws pob arbenigedd**. Ym mis Mai 2015, roedd canran y cleifion sy'n aros llai na 26 wythnos ar gyfer arbenigedd trawma ac orthopedeg wedi lleihau 1.1 canran o'i gymharu â mis Ebrill.⁹ Dyma'r pwynt isaf dros y flwyddyn ddiwethaf, ac ers dechrau cyhoeddi ffigurau yn y fformat presennol ym mis Medi 2011.
- Ar gyfer pob mis ers mis Mai 2014, bu canran y cleifion sy'n aros llai na 36 wythnos hefyd **yn is na'r lefel sy'n angenrheidiol i gyrraedd y targed amser aros ar draws pob arbenigedd**. Roedd canran y cleifion sy'n aros llai na 36 wythnos ar gyfer arbenigedd trawma ac orthopedeg ym mis Mai 2015 yr isaf nag yr oedd unrhyw adeg yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, ac ers dechrau cyhoeddi ffigurau yn y fformat presennol ym mis Medi 2011. Gostyngodd 0.8 pwynt canran o'i gymharu â mis Ebrill.

⁹ Llywodraeth Cymru, Stats Cymru, **Cleifion sy'n aros am driniaeth yn ôl y misoedd ac wythnosau wedi'u grwpio** (Saesneg yn unig) [fel ar 9 Gorffennaf 2015]

Rhagor o wybodaeth

Mae'r lincs isod yn darparu rhagor o wybodaeth am y ffynonellau data a ddefnyddiwyd yn y papur hwn, a rhagor o wybodaeth am Amseroedd Aros rhwng Atgyfeirio a Thriniaeth yn y GIG:

- Llywodraeth Cymru, **Amseroedd Atgyfeiriad am Driniaeth, Mai 2015** (Saesneg yn unig)
- Ystadegau Cymru, **Cleifion sy'n aros am driniaeth yn ôl y misoedd ac wythnosau wedi'u grwpio** (Saesneg yn unig)
- Ystadegau Cymru, **Cleifion sy'n aros am driniaeth yn ôl y mis diwethaf, bwrdd iechyd lleol a'r wythnosau aros** (Saesneg yn unig)
- Mae ystadegau ar gleifion sydd wedi cael triniaeth yn ystod pob mis ar gael yn:
- Ystadegau Cymru, **Cleifion sydd wedi'u trin yn ôl misoedd ac wythnosau wedi'u grwpio** (Saesneg yn unig)
- Archwilydd Cyffredinol Cymru, **Amseroedd Aros y GIG ar gyfer Gofal Dewisol yng Nghymru**, Ionawr 2015
- Archwilydd Cyffredinol Cymru: **Adolygiad o Wasanaethau Orthopedeg**, Mehefin 2015.

I gael **rhagor** o wybodaeth ac ystadegau am Amseroedd aros rhwng Atgyfeirio a Thriniaeth yn y GIG, cysylltwch â **Nigel Barwise** (Nigel.Barwise@cynulliad.cymru), yn y **Gwasanaeth Ymchwil**.

Gellir gweld **ein hystod lawn o gyhoeddiadau** ar **wefan y Cynulliad**:
www.cynulliad.cymru/Ymchwil

Gallwch hefyd ein dilyn ni ar Twitter:
[@SeneddYmchwil](https://twitter.com/SeneddYmchwil)

Rydym yn croesawu eich sylwadau. Dylid eu hanfon i: **Y Gwasanaeth Ymchwil, Cynulliad Cenedlaethol Cymru, Caerdydd, CF99 1NA** neu eu hanfon drwy e-bost at Ymholiadau.Ymchwil@Cynulliad.Cymru

Mae'r Gwasanaeth Ymchwil wedi llunio'r Nodyn Ymchwil hwn er budd Aelodau'r Cynulliad a'u staff cymorth. Mae'r awduron ar gael i drafod cynnwys y papurau hyn gydag Aelodau a'u staff ond ni allant roi cyngor i aelodau o'r cyhoedd.

Ymholiad rhif: 15/1745